

ἐπινοήτῃ τότε ὁ Πρίγκιψ τὴν ἀρμοδίαν τέχνην, καὶ τὰ μέσχα (διότι αὐτὸς δι' ἐνὸς στοχασμοῦ τοῦ δύναται νὰ ἐρεύρῃ περισσώτερα, παρ' ὅσα ἐγὼ διὰ μυρίων σκέψεων), διὰ τῶν ὁποίων ἠδύναντο οἱ φόροι οὗτοι νὰ μείνωσι πρὸς ὄφελος αὐτοῦ, καὶ τῆς πολιτείας του. Καθὼς εἶχεν εὑρεθῇ τρόπος τοῦ ν' ἀναγκασθῇ ὁ Πάπας ν' ἀφήτῃ τὰς δεκάτας, ὡς εὑρεθῇ τώρα καὶ ἄλλος τρόπος τοῦ νὰ βιασθῇ καὶ ὁ Πατριάρχης ν' ἀφήσῃ τὰ ἔσα. Καὶ ἂν δὲν ἀφήσῃ τὰ πάντα, τοῦλάχιστον μέρος, ἂν δὲν τὰ ἀφήσῃ τώρα, τοῦλάχιστον ἄλλοτε, καὶ ἂν δὲν τὰ ἀφήσῃ μήτε τώρα, μήτε ποτέ, θέλει γείνῃ τοῦλάχιστον τὸ καλὸν, ὅτι δὲν θὰ φαίνωνται πλέον οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Πατριάρχου εἰς τοὺς τόπους τῶν Ἑνετῶν, μήτε θ' ἀκούεται πλέον τὸ κακόφωνον ὄνομα τῶν Ἑξάρχων.

»Τοιαῦται εἶναι αἱ βραχεῖαι καὶ ἀσθενεῖς σκέψεις, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ φέρω ἐπὶ ἀντικειμένου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχω πεῖραν. Ταύτας ἐλπίζω ὅτι θὰ δεχθῇ ἡ μεγαλειότης σας Αὐθεντεία ἂν ἔχῃ διὰ τὰς ιδέας τοῦ νοῦ, τοῦλάχιστον διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας».

ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ *

Ἡ ὥρα ἦλθεν, ὦ Ἄνδρες Ἕλληνες! Πρὸ πολλοῦ οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης πολεμοῦντες ὑπὲρ τῶν ἰδίων Δικαιωμάτων καὶ Ἐλευθερίας αὐτῶν μᾶς ἐπροσκά-

* Ὁ κ. Κ. Α. Παλαιολόγος ἀντεπιστέλλον τοῦ Πάρνασσου μέλος ἀπέστειλεν ἐξ Ὁδυσσεῦ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Σουλλόγου ἀντίτυπον τῆς προκηρύξεως ταύτης τοῦ Ὑψηλάντου, ἣν ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ ἀνατυπώσωμεν ἐν τῷ Πάρνασσῳ. Τὸ καμῆλιον τοῦτο ἐδημοσίευσεν πιστῶς πρῶτος ὁ Ἰωάννης Φιλήμων ἐν τῷ Δοκιμίῳ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τόμ. Β' σ. 79, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἀναστάσιος Γούδας ἐν τοῖς Παραλλήλοις Βίοις τόμ. Ε' σ. 491. Ἐν τῷ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀντιτύπῳ πεπαλαιωμένῳ ὑπὸ τοῦ χρόνου ὑπάρχουσιν ἐσφαλμένως γεγραμμένοι αἱ λέξεις αὗται: Ἑὐέλπαις, Ἰωνίου, Αἰγέου, λεηλατισμένους, φάλαγγας, προδότων, Λεονίδου, αἱ δὲ λέξεις σταθερότητα καὶ ἐλευθέρους εἶνε τετυπωμένοι σταθῆρότητα καὶ ἐλευθῆρους. ἔπειτα δὲ διωρθώθησαν διὰ τῆς χειρὸς. Τὸ δ' ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ τῆς τελευταίας παραγράφου ἐπάνω εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ περιθωρίῳ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἦτις διώρθωσε τὸ σταθερότητα καὶ τὸ ἐλευθέρους. Σημειοῦμεν δὲ τοῦτο διότι δὲν ὑπάρχει ἡ λέξις ἐν τοῖς δύο μνημονευθεῖσι βιβλίοις. Ἡ προκήρυξις αὕτη συνετέθη ἐν Κωνσταντῇ παρὰ τοῦ πεπαιδευμένου καὶ φιλοπάτριδος Γεωργίου Κοζάκη Τυπάλδου, Κεφαλλήνου ἱατροῦ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ μετὰ ταῦτα Ἐφόρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης. Ἐτυπώθη δὲ ἐν Ἰασίῳ κατὰ τὴν 27 Φεβρουαρίου, ὡς σημειοῖ ὁ Φιλήμων: «Ὅτι δ' ἐγένετο συντάκτης τοῦ προκηρύγματος αὐτοῦ ὁ Τυπάλδος ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ ἐνὸς γράμματος τοῦ ἰδίου ἐκ Τεργέστης καὶ ἀπὸ 16 Μαΐου πρὸς τὸν ἐν Παρίσις ἱατρὸν Ἠπίτην ὅτι κατέδαινε μετὰ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου εἰς τὴν Ἑλλάδα: «... Μάθε μὲ τρόπον τί λέγουσιν ὁ Ἑοραῆς καὶ οἱ λοιποὶ πεπαιδευμένοι περὶ τῆς διακηρύξεώς μου Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ Πατρίδος, εἶναι κατὰ κανόνας τὴν κριτικὰρουν;» Ἀποροῦμεν δ' ἐπιλέγει ὁ Φιλήμων πῶς ἐγγράφον τοιοῦτον παρ' ἄλλων μὲν ἱστοριογράφων τοῦ ἀγῶνος οὐκ ἐδημοσιεύθη παρ' ἄλλων δὲ τερατιῶδῶς παρηλλαχμένον ἐδημοσιεύθη. Δοκίμ., τόμ. Β', σ. 289.

λουν εἰς μίμησιν, αὐτοὶ, καίτοι ὀπίσσω ἐλεύθεροι, ἐπροσπάθησαν ὅλκις δυνάμει, νὰ αὐξήσωσι τὴν ἐλευθερίαν, καὶ δι' αὐτῆς πᾶσαν αὐτῶν τὴν Εὐδαιμονίαν.

Οἱ ἀδελφοί μας καὶ φίλοι εἶναι πανταχοῦ ἔτοιμοι, οἱ Σέρβοι, οἱ Σουλιῶται καὶ ὅλη ἡ Ἑπείρος ὀπλοφοροῦντες μᾶς περιμένουσιν ὥς ἐνωθῶμεν λοιπὸν μὲ Ἐνθουσιασμόν! ἡ Πατρίς μᾶς προσκαλεῖ!

Ἡ Εὐρώπη προσηλώνουσα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς ἡμᾶς ἀπορεῖ διὰ τὴν ἀκίνησίν μας, ὥς ἀντιχρήσῃ λοιπὸν ὅλα τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν Ἠχον τῆς πολεμικῆς μας Σάλπιγγος, καὶ αἱ κοιλάδες ἀπὸ τὴν τρομερὰν κλαγγὴν τῶν Ἀρμάτων μας. Ἡ Εὐρώπη θέλει θαυμάσῃ τὰς ἀνδραγαθίας μας, οἱ δὲ τυράννοι ἡμῶν τρέμοντες καὶ ὠχροὶ θέλουσι φύγει ἀπ' ἑμπροσθέν μας.

Οἱ φωτισμένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰδίης εὐδαιμονίας· καὶ πλήρεις εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς τῶν Προπατόρων μας εὐεργεσίας, ἐπιθυμοῦσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡμεῖς φεινόμενοι ἄξιοι τῆς προπατορικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, εὐμεθὰ Εὐέλπει, νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῶν καὶ βοήθειαν· πολλοὶ ἐκ τούτων φιλελεύθεροι θέλουσιν ἔλθῃ, διὰ νὰ συναγωνισθῶσι μὲ ἡμᾶς. Κινηθῆτε, ὦ φίλοι, καὶ θέλετε ἰδῇ μίαν Κρατικὴν δύναμιν νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ δίκαιά μας! θέλετε ἰδῇ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν μας πολλοὺς, οἵτινες παρκαίνουμενοι ἀπὸ τὴν δικαίαν μας αἰτίαν, νὰ στρέψωσι τὰ Νῶτα πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ ἐνωθῶσι μὲ ἡμᾶς ὥς παρρησιασθῶσι μὲ εἰλικρινές φρόνημα, ἡ Πατρίς θέλει τοὺς ἐγκολπωθῇ! Ποῖος λοιπὸν ἐμποδίζει τοὺς ἀνδρικούς σας Βραχίονας; ὁ ἄνανδρος ἐχθρὸς μας εἶναι ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος. Οἱ στρατηγοί μας ἔμπειροι καὶ ὅλοι οἱ ὑπογενεῖς γέμουσιν ἐνθουσιασμοῦ! ἐνωθῆτε λοιπὸν, ὦ Ἄνδρες καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες! ὥς σχηματισθῶσι φάλαγγες ἐθνικαί, ὥς ἐμφανισθῶσι Πατριωτικαὶ λεγεῶνες, καὶ θέλετε ἰδῇ τοὺς πηλαιοὺς ἐκείνους κολοσσούς τοῦ δεσποτισμοῦ νὰ πέσωσιν ἐξ ἰδίων, ἀπέναντι τῶν θριαμβευτικῶν μας Σημαιῶν! Εἰς τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγός μας ὅλα τὰ πρᾶξα τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους θέλουσιν ἀντιχρήσῃ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, τὰ ὅποια ἐν καιρῷ εἰρήνης ἤξευραν νὰ ἐμπορεύωνται καὶ νὰ πολεμῶσι, θέλουσι σπεῖρῃ εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τοῦ τυράννου μὲ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, τὴν φρίκην καὶ τὸν θάνατον.

Ποῖα Ἑλληνικὴ ψυχὴ θέλει ἀδιαφορήσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Πατρίδος; Εἰς τὴν Ῥώμην ἕνας τοῦ Καίσαρος φίλος σείων τὴν αἵματωμένην χλαμύδα τοῦ τυράννου ἐγείρει τὸν λαόν. Τί θέλετε καὶ ἡμεῖς, ὦ Ἕλληνες, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Πατρίς γυμνῇ δεικνύει μὲν τὰς πληγὰς της, καὶ μὲ δεικνυμένην φωνὴν ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν τέκνων της; Ἡ θεία Πρόνοια, ὦ φίλοι συμπαινεῖται, εὐπλάγχυνθεῖται πλέον τὰς δυστυχίας μας κῦδος κησεν οὕτω τὰ πρᾶγματα, ὥστε μὲ μικρὸν κόπον θέλομεν ἀπολαύσῃ μὲ τὴν ἐλευθερίαν πᾶσαν εὐδαιμονίαν. Ἄν λοιπὸν ἀπὸ ἀξιόμειπτον ἀδελφείαν ἀ-

διαφορήσωμεν, ὁ τύραννος γενόμενος ἀγριώτερος, θέλει πολλαπλασιάσῃ τὰ δεινὰ μας καὶ θέλομεν καταντήσῃ διὰ παντός τὸ δυστυχέστερον πάντων τῶν ἐθνῶν.

Στρέψατε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, ὦ Συμπατριῶται ! καὶ ἴδετε τὴν ἐλεεινὴν μας κατάστασιν ! ἴδετε ἐδῶ τοὺς Νεοὺς καταπατημένους ! ἐκεῖ τὰ τέκνα μας ἀρπάζόμενα, διὰ χρῆσιν ἀναιδестаτήν τῆς ἀναιδοῦς φιληθονίης τῶν βερβάρων τυράννων μας ! τοὺς οἴκους μας γεγυμνωμένους, τοὺς ἀγροὺς μας λεηλατισμένους καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλεεινὰ ἀνδράποδα !

Εἶναι καιρὸς νὰ ἀποτινάζωμεν τὸν ἀφόρητον τοῦτον Ζυγόν, νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν Πατρίδα, νὰ κρημνίσωμεν ἀπὸ τὰ νέφη τὴν ἡμισέληνον, διὰ νὰ ὑψώσωμεν τὸ σημεῖον, δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν : λέγω τὸν Σταυρόν, καὶ οὕτω νὰ ἐκδικήσωμεν τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ὀρθόδοξον ἡμῶν Πίστιν ἀπὸ τὴν ἀσεβῇ τῶν ἀσεβῶν Καταφρόνησιν.

Μεταξὺ ἡμῶν εὐγενέστερος εἶναι, ὅστις ἀνδρειοτέρως ὑπερασπισθῇ τὰ δίκαια τῆς Πατρίδος, καὶ ὠφελιμωτέρως τὴν δουλεύσῃ. Τὸ ἔθνος συναθροιζόμενον θέλει ἐκλέξῃ τοὺς Δημογέροντάς του, καὶ εἰς τὴν ὕψιστον ταύτην Βουλὴν θέλουσιν ὑπαίξει ὅλοι μας αἱ πράξεις.

Ἄς κινηθῶμεν λοιπὸν μὲ ἐν κοινὸν φρόνημα, οἱ πλούσιοι ἄς κατεβάλωσι μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας, οἱ ἱεροὶ ποιμένες ἄς ἐμψυχώσωσι τὸν λαὸν μὲ τὸ ἰδιὸν των παρόδειγμα, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἄς συμβουλεύσωσι τὰ ὠφέλιμα. Οἱ δὲ ἐν ξέναις αὐλαῖς ὑπουργοῦντες στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὁμογενεῖς, ἀποδίδοντες τὰς εὐχαριστίας εἰς τὴν ἑκαστος ὑπουργεῖ δύναμιν, ἄς ὁρμήσωσιν ὅλοι εἰς τὸ ἀνοιγόμενον ἤδη μέγα καὶ λαμπρὸν στάδιον, καὶ ἄς συνεισφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα τὸν χρεωστούμενον φόρον, καὶ ὡς γενναῖοι ἄς ἐνοπλισθῶμεν ὅλοι ἄνευ ἀναβολῆς καιροῦ, μὲ τὸ ἀκαταμάχητον ὅπλον τῆς ἀνδρείας, καὶ ὑπόσχομαι ἐντὸς ὀλίγου τὴν νίκην, καὶ μετ' αὐτὴν πᾶν ἀγαθόν. Ποῖοι μισθωτοὶ καὶ χαῖνοι δοῦλοι, τολμοῦν νὰ ἀντιπαρταχθῶσιν ἀπέναντι λαοῦ, πολεμοῦντος ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας ; Μάρτυρες οἱ Ἡρωϊκοὶ ἀγῶνες τῶν προπατόρων μας. Μάρτυς ἡ Ἰσπανία, ἥ τις πρώτη καὶ μόνη κατετρόπωσε τὰς ἀηττήτους φάλαγγας ἐνὸς τυράννου.

Μὲ τὴν Ἑνωσιν, ὦ συμπολίται, μὲ τὸ πρὸς τὴν ἱερὰν Θρησκείαν Σέβας, μὲ τὴν πρὸς τοὺς Νόμους καὶ τοῦ στρατηγοῦς ὑποταγὴν, μὲ τὴν εὐτολμίαν καὶ σταθερότητα, ἥ νίκη μας εἶναι βεβαία καὶ ἀναπόφευκτος, αὕτη θέλει στεφανώσῃ μὲ δάφνας ἀειθαλεῖς τοὺς Ἡρωϊκοὺς ἀγῶνάς μας, αὕτη μὲ χαρακτηριστικὰς ἀνεξαλείπτους θέλει χαράξῃ τὰ ὀνόματα ἡμῶν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας, διὰ τὸ παρόδειγμα τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Ἡ Πατρίς θέλει ἀνταμείψῃ τὰ εὐπειθῆ καὶ γνήσια τῆς τέκνα μὲ τὰ βραβεῖα τῆς δόξης καὶ τιμῆς· τὰ δὲ ἀπειθῆ καὶ κωφεύοντα εἰς τὴν τωρινὴν τῆς πρόσκλησιν θέλει ἀποκηρύξῃ ὡς νόθα καὶ Ἀσιανὰ σπέρματα, καὶ θέλει παραδώσῃ τὰ ὀνόματά των, ὡς ἄλλων προδοτῶν, εἰς τὸν ἀναθεματισμὸν καὶ κατάρκιν τῶν μεταγενεστέρων.

Ἄς καλέσωμεν λοιπὸν ἐκ νέου, ὧ Ἄνδρες καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν κλασικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος! Ἄς συγκροτήσωμεν μάχην μεταξὺ τοῦ Μακκαθῶνος καὶ τῶν Θερμοπυλῶν! Ἄς πολεμήσωμεν ἐπάνω εἰς τοὺς τάφους τῶν Πατέρων μας, οἱ ὅποιοι διὰ τὸ μᾶς ἀφῆσαν ἐλευθέρους ἐπολέμησαν καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ! Τὸ αἷμα τῶν τυράννων εἶναι δεκτὸν εἰς τὴν σκιάν τοῦ Ἐπαμεινώνδου Θηβαίου καὶ τοῦ Ἀθηναίου Θρασυβούλου, οἱ τινες κατετρόπωσαν τοὺς τριάνκοντα τυράννους, εἰς ἐκεῖνας τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, οἱ ὅποιοι συνέτριψαν τὸν Πεισιστρατικὸν ζυγὸν, εἰς ἐκείνην τοῦ Τιμολέοντος, ὃς τις ἀπεκκτέστησε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Συρρακούσας, μάλιστα εἰς ἐκεῖνας τοῦ Μιλτιάδου, καὶ Θεμιστοκλέους, τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν τριακοσίων, οἱ τινες κατέκοψαν τὸς ἀναριθμήτους στρατοὺς τῶν βαρβάρων Περσῶν, τῶν ὁποίων τοὺς βαρβαροτέρους καὶ ἀνανδροτέρους ἀπογόνους πρόκειται εἰς ἡμᾶς σήμερον, μὲ πολλὰ μικρὸν κόπον νὰ ἐξαφανίσωμεν ἐξ ὁλοκλήρου.

Εἰς τὰ ὅπλα λοιπὸν, φίλοι, ἡ Πατρίς Μᾶς προσκαλεῖ.

Τὴν 24ην Φεβρουαρίου 1821. Εἰς τὸ γενικὸν στρατόπεδον τοῦ Ἰασίου.

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.

ΕΣΤΙΑΣ

ΡΩΜΑΙΚΑ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γ *

ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ

Τὸν Μέτελλον καὶ τὸν Σοεμᾶν εἰσπυχθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀρβογάστ ὑπεδέξατο ὁ Σαβῖνος μετὰ πολλῆς ψυχρότητος. Τίς δὲ ἡ αἰτία τῆς ψυχρότητος ταύτης; Ὁ Ἀρβογάστ καὶ ἡ Ἀρσινόη δὲν εἶχον κοιμηθῆ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπαγωγῆς τῆς Κακιλίας. Πεισμένοι δὲ ὅτι ἡ ἀπαγωγή τῆς νεαρᾶς Χριστιανῆς ἦτο ἔργον τῶν λυσσαλέων ἐχθρῶν τῶν χριστιανῶν, καὶ ὅτι πιθανῶς συνένοχος ἦτο καὶ ὁ Σοεμᾶν, εἰργάσθησαν παντὶ τρόπῳ εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ μυστηρίου. Θαυμασίως δὲ ὁδηγηθέντες ὑπὸ τινων πιστῶν, ἔμαθον τὴν αὐτὴν πρῶτον καθ' ἣν συνῆλθεν ἡ Γερουσία, ὅτι ὁ Σοεμᾶν ἦτο ἡ ψυχὴ καὶ ὁ κύριος μοχλὸς τῆς συνωμοσίας καὶ ὅτι ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μετέλλου ἦτο βεβαίως εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Μιθόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σαβίνου καὶ ἐρεύνης γενομένης ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ὁ Ἰουδαῖος εἶχεν οἰκίαν ἐπὶ τοῦ Ἰανίκλου λόφου, εἰς ἣν ἐπορεύετο ἐνίοτε λάθρα καὶ μετὰ πολλῆς προφυλάξεως. Τελευταῖον δὲ ὁ

* Συνέχεια καὶ τέλος τῆς Ἑστιάδος. Ἰδε Παρνασσος τ. Α', σ. 627, 695, 787, 951. — Β' σ. 59, 215, 380.